

قسمت چهارم دی بی سی
در تلویزیون حکومتی ایران

در دی بی سی سعی نمی‌کنیم طنز خلق کنیم بلکه یک سری واقعیت‌های خنده‌دار وجود دارد. فقط کافی است ذره‌بینی روی آنها بیندازیم و به مخاطبان نشان دهیم که دارد فلان اتفاق می‌افتد و خنده‌دار است. این موارد را با استفاده از تکنیک‌های طنز مثل اغراق و بزرگنمایی کمی گل‌درشت کردیم تا مثل یک ذره‌بین به مخاطبان نشان دهد این شبکه دارد چه می‌کند

خیلی فاخر، همه را می‌خندانیم

برنامه طنز انتقادی «دی بی سی فارسی» که با الهام از عروسک «دیبی» مجموعه «کلاه قرمزی» به شوخی با شبکه تلویزیونی بی‌بی‌سی فارسی می‌پردازد، از ۲۷ خردادماه روی آنتن شبکه دو سیما رفته است. این برنامه به تهیه‌کنندگی حمیدرضا مهدی پور و کارگردانی مصطفی صاحبی، محصولی از مدرسه اندیشه و هنر ماه است که در حال حاضر جمعه‌ها ساعت ۲۰ از شبکه دوم سیما پخش می‌شود.

مصطفی صاحبی که کارگردانی برنامه دی بی سی را به عهده دارد از نگاه و ایده خودش برای ساخت این برنامه می‌گوید: معمولاً قالب خبری، برای کارهای طنز آیتمی جواب می‌دهد و همیشه برای مخاطب هم جذابیت دارد اما این بار به دنبال قالبی متفاوت‌تر بودیم. شوخی با یکی از مهم‌ترین و مکارترین رسانه‌های فارسی‌زبان در آن طرف مرزها، ماجرا را کمی پیچیده‌تر می‌کرد. بی‌بی‌سی در این سال‌ها تلاش کرده همواره ژست بی‌طرفی و مستقل بودن خود را حفظ کرده و با زیرکی در لایه‌های دوم و پنهان اخبار هر آنچه را که می‌خواهد به خورد مخاطب بدهد یا لاقط تمام آنچه را که اتفاق افتاده برای او بازگو نکند و در نگاهی دیگر آنچه را که خودش می‌خواهد در داستانی زیبا به مخاطب عرضه کند.

مخاطب نیز در این سال‌ها به او اعتماد کرده و آنها نیز توانسته‌اند تا دشمنی‌های خود را پنهان نگه دارند و خودشان را رسانه‌ای آزاد معرفی کنند. حالا برای ما آشکار کردن این دشمنی‌ها و بازگو کردن این حقه‌های رسانه‌ای در اولویت بود و دیدیم بهتر است تا همه اینها در قالبی طنز برای مخاطب گفته شود.

البته خنداندن مخاطب هم برای ما مهم بود و می‌خواستیم طنزی فاخر را ارائه کنیم. طنز فاخر به معنای واقعی کلمه، نه از اینها که بلد نیستند بخنداند و از سر ناچاری مجبور می‌شوند نام طنزشان را بگذارند فاخر. طنز اگر نخنداند که طنز نیست و گویا در این مسیر نیز

بنا بر بازخوردهایی که گرفته‌ایم موفق بوده‌ایم. صاحبی در پاسخ به این سؤال که برای به تکرار نیفتادن شوخی‌ها و قالب برنامه چه می‌کنید؟ توضیح می‌دهد: یکی از ویژگی‌های قالب خبر همین است که تکراری نمی‌شود، چون در جهان امروز مخاطب با انبوهی از خبرهای مختلف و متفاوت روبه‌روست و سیر تحولات آن قدر سریع پیش می‌رود که همیشه خبرها تازه و داغ است. طبیعتاً ما هم تدابیری داریم که از نگاه فرمی به تکرار نیفتیم، مثل اضافه کردن شخصیت‌های جدید اما در راهبرد ما تکراری نشدن محتوا بر فرم اولویت دارد و تا به اینجا سعی کردیم هم در انتخاب سوژه و هم در نحوه پرداختن به آن و زاویه نگاه‌مان به موضوع، تازه و جذاب بمانیم.

وی درباره این که برای جذاب‌تر شدن برنامه چقدر بی‌بی‌سی را رصد می‌کنید؟ تاکید می‌کند: طبیعتاً یکی از دست‌ورکارهای همیشگی تیم محتوا، رصد بی‌بی‌سی است اما نگاه ما صرفاً انفعالی نیست. یعنی نمی‌خواهیم ببینیم بی‌بی‌سی چه گفته تا جوابش را بدهیم. گاهی اوقات رویکرد تهاجمی داریم و حرف‌هایی که خودمان راجع به غرب داریم و ضعف‌ها و کاستی‌هایش را در قالب بی‌بی‌سی می‌آوریم.

صاحبی درباره این که انتخاب خبرها بر چه اساسی است؟ چقدر بر مبنای واقعیت پیش می‌روید و با زبان طنز آمیخته‌اش می‌کنید و چقدر بر اساس تخیل؟ بیان می‌کند: اغلب خبرهایی که کار می‌کنیم راست است و سوژه واقعی آن قدر داریم که نیازی به خبرسازی نباشد. البته گاهی برای بعضی از زیرنویس‌ها که نمک کار را بیشتر می‌کنند و مخاطب خیلی دوست دارد دست خودمان را باز می‌گذاریم و راحت‌تر شوخی می‌کنیم. در راستای همان رویکرد تهاجمی رسانه‌ای برخی از کاراکترها معادل شناخته شده‌ای ندارند تا ادبیات و لحن‌شان را آن‌طور که لازم داریم، بسازیم ولی محتوایی که ارائه می‌کنند کاملاً منطبق بر زاویه نگاه رسانه‌های معاند است.

پاتک رسانه‌ای

یکی از رسالت‌های مهم تلویزیون نسبت به تماشاگران، تولید برنامه‌هایی در قالب سرگرمی، خبر و اطلاع‌رسانی و آموزشی است. در شرایط حاد اجتماعی سیاسی مانند ناآرامی‌های چند ماه اخیر صداسیمادر برابر هجمه‌های فراوان رسانه‌ای در فضای مجازی و حقیقی دست به تولید برخی برنامه‌های در قالب سواد رسانه‌ای زده تا مخاطبان خود را با واقعیت موجود آشنا کند و نگذارد

مصطفی پورکیانی
روزنامه‌نگار

عام لینکن در یکی | NEWS | DBC فارسی

است، اما با زاویه دید متفاوت به آنها نگاه می‌کنیم. احتمال دارد یکی دو مورد دیگر واقعی نباشد و برای افزایش شوخی سراغ آنها برویم، اما در زیرنویس‌ها واقعیت خیلی مبنا نیست؛ بخشی براساس واقعیت است و بخشی تخیل نویسنده.

او در مورد انتخاب لوگوی با تصویر شخصیت دیبی و نام برنامه هم عنوان کرد: این انتخاب خیلی اتفاقی بود. بعد از ایده‌پردازی، وقتی به این نتیجه رسیدیم که نقیضه بی‌بی‌سی را بسازیم، اول اسم‌های مختلف مثل دنده معکوس و... همچنین قالب‌های مختلف را تست کردیم، اما هیچ کدام از آنها به دل‌مان ننشست. روزی یکی از دوستان که سر ضبط برنامه حضور داشت، پیشنهاد دی بی سی را داد که خوش‌مان آمد. البته از ابتدا قرارمان همین بود که بگوییم بی‌بی‌سی واقعیت‌ها را وارونه جلوه می‌دهد که به کاراکتر دیبی هم می‌خورد.

وی همچنین در مورد رصد اخبار بی‌بی‌سی برای هر چه بهتر برنامه می‌گوید: در حال حاضر بخشی از برنامه روزانه من رصد این شبکه‌ها و دیدن برنامه‌های مختلف به‌ویژه بخش خبری بی‌بی‌سی است. ما در دی بی سی سعی نمی‌کنیم طنز خلق کنیم بلکه یک سری واقعیت‌های خنده‌دار وجود دارد. فقط کافی است ذره‌بینی روی آنها بیندازیم و به مخاطبان نشان دهیم که دارد فلان اتفاق می‌افتد و خنده‌دار است. این موارد را با استفاده از تکنیک‌های طنز مثل اغراق و بزرگنمایی کمی گل‌درشت کردیم تا مثل یک ذره‌بین به مخاطبان نشان دهد این شبکه دارد چه می‌کند.

جوادی در مورد اساس انتخاب اخبار برای شوخی و این که چقدر بر واقعیت بنا شده‌اند، عنوان می‌کند: تقریباً ۹۹ درصد اخباری که در خبرهای کوتاه یا بخش خبری‌مان استفاده می‌کنیم بر مبنای خبرهای واقعی

ادبیات این شبکه، استاندارد دوگانه، قلب واقعیت و خلط راست و دروغ در این شبکه را به تصویر می‌کشیم. فکر می‌کنم مزیت اصلی دی بی سی با سایر کارها در همین باشد.

اینجا، محتوا حرف اول را می‌زند

ناصر جوادی، نویسنده برنامه دی بی سی هدف از تولید این برنامه و تفاوت هایش با برنامه‌های مشابه می‌گوید: اصلی‌ترین تفاوت دی بی سی با برنامه‌هایی از این دست توجه به محتواست. سایر برنامه‌ها معمولاً نگاه فرمی دارند و سعی می‌کنند فقط در ظاهر شبیه فلان بخش خبری یا شبکه‌هایی مثل بی‌بی‌سی شوند و خیلی روی محتوا تمرکز نمی‌کنند. براساس کنکاشی که در برنامه بی بی سی داشتیم به این نکته رسیدیم که اصلی‌ترین ابزار این برنامه در جنگ رسانه‌ای، ادبیات است. یعنی با کمک گرفتن از ادبیات و واژه‌سازی هایش حمله می‌کند. ما هم سعی کردیم به جای تمرکز روی اشتباهات اجرایی و تپق‌های مجریان یا ناهماهنگی‌های کنداکتوری، روی محتوا و ادبیات آنها کار کنیم. در واقع با نگاه به